

ИЗВЕШТАЈ
О СПРОВЕДЕНОЈ АНАЛИЗИ ЕФЕКТА ЗА УРЕДБУ О ВАНРЕДНОЈ
ИНТЕРВЕНТНОЈ МЕРИ ПОДРШКЕ СКЛАДИШТАРИМА МАЛИНЕ И ВИШЊЕ
РАДИ ИЗМИРЕЊА ОБАВЕЗА ПРОИЗВОЂАЧИМА МАЛИНЕ И/ИЛИ ВИШЊЕ
РОДА 2022. ГОДИНЕ

КЉУЧНА ПИТАЊА ЗА АНАЛИЗУ ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА И ПРАВИЛНО ДЕФИНИСАЊЕ ПРОМЕНЕ КОЈА СЕ ПРЕДЛАЖЕ (ПРИЛОГ 2):

1. Који показатељи се прате у области, који су разлози због којих се ови показатељи прате и које су њихове вредности?

Статистика пољопривреде представља свеобухватан систем прикупљања, обраде и извештавања о статистичким подацима у области пољопривреде. Као таква, статистика пољопривреде Републике Србије скоро у потпуности је усклађена са методологијом ЕУ (Eurostat), што омогућава упоредивост показатеља сектора пољопривреде Републике Србије са државама чланицама ЕУ.

Захваљујући свеобухватном систему статистике пољопривреде, креатори пољопривредне политике имају добру статистичку основу за праћење резултата пољопривредне политике, као и за предузимање потребних корективних мера у кратком и средњем року. У том смислу, Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде – Сектор за пољопривредну политику сваке године објављује Годишњи извештај о стању у пољопривреди у Републици Србији за претходну календарску годину („Зелену књигу”), као јавни аналитички документ.

Према подацима Републичког завода за статистику воће се у Републици Србији производи на површини од нешто више од 190 хиљада хектара, уз производњу од око 1,5 милиона тона. Поред шљиве која заузима највеће површине у Републици Србији веома су заступљени и засади малине и вишње.

Табела 1: Основни производни показатељи сектора воћа и поврћа; 2018-2022.

	2018	2019	2020	2021	2022
Површина (000 ha)					
Јабуре	25,9	26,1	26,4	27,0	27,2
Вишње	18,8	19,1	19,6	19,5	19,9
Шљиве	72,2	72,3	73,0	72,6	72,3
Малине	22,6	23,2	24,0	20,8	19,7
Грожђе	20,3	20,5	19,8	20,1	20,0
Кромпир (рани и касни)	28,2	34,1	29,7	26,4	24,9
Паприка	12,0	10,1	10,0	10,3	10,2
Пасуљ	9,1	9,1	8,5	8,0	8,6
Принос (t/ha)					
Јабуре	17,8	19,1	18,6	19,0	17,8
Вишње	6,8	5,1	8,5	7,9	8,3
Шљиве	6,0	7,7	8,0	6,0	6,7

Малине	5,6	5,2	4,9	5,3	5,9
Грожђе	7,4	8,0	8,0	7,7	8,1
Кромпир (рани и касни)	17,3	20,6	22,4	23,3	21,1
Паприка	11,2	11,7	10,7	14,4	14,1
Пасуљ	1,2	1,0	1,1	1,1	1,0
Производња (000 t)					
Јабукe	460,4	499,6	489,4	513,2	486,2
Вишње	128,0	97,0	165,7	155,1	164,4
Шљиве	430,2	558,9	582,5	412,8	488,6
Малине	127,0	120,1	118,7	110,6	116,1
Грожђе	149,5	163,5	160,3	155,7	162,5
Кромпир (рани и касни)	487,9	702,1	664,9	613,8	523,8
Паприка	135,1	118,3	106,6	147,7	144,1
Пасуљ	11,1	9,0	9,2	9,0	8,0

Извор: РЗС

Највеће површине под малином налазе се у Западној Србији, односно Златиборском и Моравичком округу (Ариље, Ивањица, Лучани, Чачак, Пожега, Ужице, Пријеполје, Сјеница), затим северо-западна Србија, тј. Мачвански и Колубарски округ (Ваљево, Шабац, Осечина, Љубовија), и све веће површине у југосточном делу Србије, тј. Расинском и Јабланичком округу (Брус, Александровац, Куршумлија, Лесковац, Владичин Хан).

У последњих пар година дошло је до повећања површина под малином у Србији услед интензивног повећања нових засада са новим вишерађајућим, двородним сортама малине и у крајевима где се традиционално малина до сада није гајила – у Војводини.

У 2022. години извезено је 68.751 тона малине, при чему је вредности извоза износила око 359,6 милиона евра, што представља пад од 2% у односу на претходну 2021. годину. Малина се традиционално извози у смрзнутом стању (скоро 98% извоза малине представља замрзнута малина). Иначе, замрзнута малина је годинама уназад међу водећим производима у извозу Републике Србије. Највеће количине извозе се у земље Европске уније – 77% и то у: Немачку, Француску, Белгију, Аустрију, Шведску, Холандију, Пољску итд при чему се 50% укупног извоза малине пласира на тржишта Немачке и Француске. Поред Европске уније малина се извози и на тржишта САД, Велике Британије, Канаде, Швајцарске, Руске Федерације итд.

Вредносно учешће малине у укупном извозу воћа - У односу на укупан извоз воћа у 2022. години, који је износио 848,2 милиона евра, малина је учествовала са 42,4%.

Табела 2 – Учешће извоза малине у укупном извозу воћа изражено у милионима евра:

Година	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Укупно воће	583,2	492,9	543,3	644,6	824,1	848,2
Малине	214,1	194,1	215,6	261,6	367,2	359,6
Учешће у %	36,7	39,4	39,7	40,6	44,6	42,4

Извор: РЗС

Вишња се традиционално узгаја у Републици Србији, чему у прилог иде и то да се Република Србија налази на четвртом месту у Европи по површинама под вишњом.

Највеће површине под вишњом се налазе на југу Србије, у Нишавском, Јабланичком и Топличком округу, а нешто мање у региону Града Београда, Подунавском и Зајечарском округу.

Као и код малине, према подацима Републичког завода за статистику површине под вишњом расту из године у годину, углавном се гаји облачинска вишња, која је намењена замрзавању или различитим видовима прераде.

Табела 3 – Учешће извоза вишње у укупном извозу воћа изражено у милионима евра:

Година	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Укупно воће	583,2	492,9	543,3	644,6	824,1	848,2
Вишње	62,5	45,9	42,9	40,7	40,5	59,7
Учешће у %	10,7	9,3	7,9	6,3	4,9	7,0

Извор: РЗС

У 2022. години засади вишње заузимају површину од 19.875 хектара, са оствареним просечним приносом од 8,3 тона по хектару тако да је у 2022. години укупно произведено 164.446 тона вишње, што је за 6% више у односу на претходну 2021. годину.

Укупан извоз вишње у 2022. години је износио 44.474 тона, што представља повећање од 15% у односу на претходну 2021. годину, при чему је остварена вредност извоза од скоро 59,7 милиона евра. У извоју је, традиционално, најзаступљенија замрзнута вишња са учешћем од 78,5% у 2022. години. Вредносно учешће вишње у укупном извозу воћа је 7,03%. Вишња се највише извози у земље Европске уније (21.652 тоне) и то највише у Немачку, док се од осталих тржишта највише извози у Руску федерацију (18.960 тона).

Према подацима Министарства финансија – Управа царина у периоду јануар-јун 2023. године извезено је 34,3 хиљаде тона малине, док је у истом периоду 2022. године извезено 33,6 хиљада тона. Међутим, вредносно гледано у 2023. години дошло је до пада вредности извоза малине за 8,5%. Вредност извоза је у периоду јануар-јун 2022. године износила 173,8 милиона евра, док је у истом периоду 2023. године она била на нивоу од 159,1 милиона евра.

Код вишње је ситуација мало другачија. Наиме у периоду јануар-јун 2023. године у односу на исти период 2022. године дошло је до пада извоза и то посматрано и по количини и по вредности. У 2022. години извезено је 18 хиљада тона вишње у вредности од 25 милиона евра, док је у 2023. години извезено 14,5 хиљада тона у вредности од 19 милиона евра.

- Да ли се у предметној области спроводи или се спроводио документ јавне политике или пропис? Представити резултате спровођења тог документа јавне политике или прописа и образложити због чега добијени резултати нису у складу са планираним вредностима.**

Ова мера се доноси на основу члана 37. Закона о уређењу тржишта пољопривредних производа („Службени гласник РС”, бр.67/21), а којим су прописане ванредне интервентне мере за пољопривредне производе као вид мера који се доноси у ситуацијама када не постоји могућност да се ни на који други начин успостави нормално функционисање тржишта.

3. Који су важећи прописи и документи јавних политика од значаја за промену која се предлаже и у чему се тај значај огледа?

Основни законски пропис којим се регулише тржиште пољопривредних производа и ванредне интервентне мере за пољопривредне производе јесте Закон о уређењу тржишта пољопривредних производа („Службени гласник РС”, бр.67/21).

4. Да ли су уочени проблеми у области и на кога се они односе? Представити узроке и последице проблема.

Проблем са малином и вишњом рода 2022. године настао је због превисоке цене коју су диктирали извозници, вођени добром зарадом током 2021. године коју је обележила пандемија COVID – 19. У том периоду малина, али и вишња била је веома тражена и скупа роба у целом свету због свог лековитог својства с обзиром да су богате антиоксидансима и витамином С.

На почетку прошлогодишње сезоне цена је била задовољавајућа, међутим, како је берба малине и вишње одмицала, мењали су се и услови понуде и потражње на светском тржишту. Услед економске кризе која је диктирала честе промене правила на тржишту Европске уније дошло је и до промена навика потрошача што је резултирало смањењем потрошње ове две врсте воћа које не спадају у основне животне намирнице и на неки начин представљају луксузну робу. Ово је знатно отежало пословање извозника што је допринело гомилању залиха у хладњачам, па самим тим и паду откупних цена.

Откупна цена малине је у 2022. години, на почетку бербе износила, у зависности од региона, од 450 до 700 динара по килограму, да би на крају она износила од 250 до 300 динара по килограму.

Откупна цена вишње је у 2022. години, на почетку бербе, износила 120 динара по килограму, да би врло брзо пала на 60 динара по килограму, за колико се откупљивала прва класа.

Због тешкоћа у пословању и великих количина ускладиштене робе која није нашла пут до својих купаца (што је за ове две врсте воћа редак случај) угрожен је откуп рода малине и вишње у 2023. години, тако да прелазне залихе у хладњачам према подацима Сектора пољопривредне инспекције Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде износе између 30 и 40 хиљада тона малине и између 10 и 11 хиљада тона вишње. тако да је откупна цена малине ове године, у зависности од квалитета, између 150 и 200 динара по килограму, а вишње између 30 и 50 динара по килограму. Све ово је довело до тога да знатан број произвођача малине и вишње, који су своју робу предали хладњачарима 2022. године, не буде исплаћен, а због недостатка слободног складишног простора угрожен је и овогодишњи откуп.

5. Која промена се прпредлаже?

Овом уредбом предлаже се субвенисонисање дела камате на кредите код пословне банке намењене за исплату неисплаћене малине и вишње произвођачима који су робу предали малим и средњим складиштарима и хладњачарима 2022. године. На овај начин би се помогло малим и средњим складиштарима да добију под повљнијим условима кредите са грејс периодом шест месеци и роком отплате максимално до 24 месеца, који би у кратком року измирили неизмирене обавезе према произвођачима малине и вишње, а себи

омогућили прелазни период за проналажење нових тржишта и начина за пласирање нагомиланих залиха.

6. Да ли је промена заиста неопходна и у ком обиму?

С обзиром на тренутну ситуацију и да су отежане могућности откупа овогодишњег рода малине и вишње због постојања залиха из претходне 2022. године, а да складиштари немају расположивих финансијских средстава за откуп овогодишњег рода, због тога што прошлогодишњи нису у потпуности продали, субвенционисање дела камате на кредите се у овом тренутку показало као најбоље решење.

7. На које циљне групе ће утицати предложена промена? Утврдити и представити циљне групе на које ће промена имати непосредан односно посредан утицај.

Мера се првенствено односи на мале и средње складиштаре јер су они, у овом тренутку најосетљивија категорија. Наиме, велики складиштари имају вишегодишње уговоре са инопартнерима и они што им даје могућност да накнаде изгубљену добит, док мали и средњи складиштари послују углавном на домаћем тржишту и своју робу углавном продају великим хладњачама и то тек пошто они продају своју робу тако да су потпуно зависни од њих.

Поред тога мера се односи и на произвођаче малине и вишње који су своју робу предали малим и средњим складиштарима у 2022. години, а за њу нису добил новчану надокнаду и који су поред тога кренули у овогодињу бербу у нади да ће наћи купца за своје производе.

8. Да ли постоје важећи документи јавних политика којима би се могла остварити жељена промена и о којим документима се ради?

Не, јер се ради о ванредној интервентној мери која по својој природи није могла бити предвиђена. Ванредне интервентне мере се доносе у циљу ефикасног реаговања надлежног органа (у овом случају Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде) на опасност од тржишних поремећаја.

9. Да ли је промену могуће остварити применом важећих прописа?

У члану 37. Закона о уређењу тржишта пољопривредних производа („Службени гласник РС”, бр.67/21) прописано је да Влада Републике Србије на предлог надлежног министарства, уређује врсту ванредних интервентних мера и начин њиховог спровођења.

10. Квантитативно (нумерички, статистички) представити очекиване трендове у предметној области, уколико се одустане од интервенције (*status quo*).

Уколико би се одустало од интервенције, целокупна област производње, прераде и пласмана малине и вишње била би угрожена. Већина малине и вишње рода 2023. године остала би неусклађена на одговарајући начин, што би довело до пропадања робе и великих финансијских губитака за произвођаче који су у производњу уложили извесна финансијска средства (агротехничке мере, радна снага, механизација). Са друге стране, складиштари не би могли да исплате откупљену робу из 2022. године, нити да откупе нову робу из рода 2023. године. што би угрозило њихово пословање, а није искључено да би дошло и до пропадања и гашења малих и средњих привредних субјеката који у глобалу чине 99% српске привреде, учествују у БДП са 57,7 одсто и запошљавају преко 65 одсто

запослених у нефинансијском сектору. Када је конкретно реч о малим и средњим складиштарима потребно је нагласити да су они уско повезани са произвођачима и да чине значајну карику у тржишном ланцу од произвођача до крајњег потрошача.

Генерално посматрано, предложене промене доприносе ефективнијој и ефикаснијој подршци малим и средњим складиштарима како би превазишли своје проблеме и одржали пословање на постојећем нивоу, а уједно и произвођачима малине и вишње како би ову производну годину завршили са што мањим губицима.

11. Како је искуство у остваривању оваквих промена у поређењу са искуством других држава, односно локалних самоуправа (ако је реч о јавној политици или акту локалне самоуправе)?

Мера није упоредива са искуствима других држава, јер по својој природи представља изузетак.

КЉУЧНА ПИТАЊА ЗА УТВРЂИВАЊЕ ЦИЉЕВА (ПРИЛОГ 3):

1. Због чега је неопходно постићи жељену промену на нивоу друштва? (одговором на ово питање дефинише се општи циљ).

Основни циљеви који се постижу доношењем ове уредбе су стабилност дохотка произвођача, унапређење квалитета живота у руралним подручјима и смањење сиромаштва.

2. Шта се предметном променом жели постићи? (одговором на ово питање дефинишу се посебни циљеви, чије постизање треба да доведе до остварења општег циља. У односу на посебне циљеве, формулишу се мере за њихово постизање).

Доношењем ове уредбе настоји се ублажити последице које имају значајан ефекат на стабилност дохотка произвођача малине и вишње, као и на ланац откупа, прераде и пласмана ових производа што са друге стране оставља последице на квалитет живота у руралним подручјима и повећава могућност појаве сиромаштва.

3. Да ли су општи и посебни циљеви усклађени са важећим документима јавних политика и постојећим правним оквиром, а пре свега са приоритетним циљевима Владе?

Уредба се доноси на основу Закона о уређењу тржишта пољопривредних производа који се базира на Стратегији пољопривреде и руралног развоја 2014-2024. године из које су и преузети општи циљеви закона.

1. раст производње и стабилност дохотка произвођача;
2. раст конкурентности уз прилагођавање захтевима домаћег и иностраног тржишта и техничко-технолошко унапређење сектора пољопривреде;
3. одрживо управљање ресурсима и заштита животне средине;
4. унапређење квалитета живота у руралним подручјима и смањење сиромаштва;
5. ефикасно управљање јавним политикама и унапређење институционалног оквира развоја пољопривреде и руралних средина.

Као резултат анализе стања и сагледаних унутрашњих и спољашњих изазова, Стратегијом су утврђени следећи секторски приоритети:

- 1) стабилизација прихода у пољопривреди;
 - 2) повећано финансирање пољопривреде и руралног развоја и управљање ризицима;
 - 3) развој трговинских ланаца и логистичка подршка сектора;
 - 4) диверзификација руралне економије;
 - 5) побољшање квалитета и безбедности производа.
4. **На основу којих показатеља учинка ће бити могуће утврдити да ли је дошло до остваривања општих односно посебних циљева?**

Достизање општег циља ове уредбе, пратиће се кроз показатеље ефеката, наведене у наредној табели.

Индикатор	Јединица мере	Базна вредност (2022)	Циљна вредност (2023)
1. Количина извезене малине	000 тона	68,8	68,8
2. Количина извезене вишње	000 тона	44,5	44,5

Извор верификације: РЗС

КЉУЧНА ПИТАЊА ЗА ИДЕНТИФИКОВАЊЕ ОПЦИЈА ЈАВНИХ ПОЛИТИКА (ПРИЛОГ 4):

1. **Које релевантне опције (алтернативне мере, односно групе мера) за остварење циља су узете у разматрање? Да ли је разматрана „status quo” опција?**

Уколико би се одустало од интервенције, целокупна област производње, прераде и пласмана малине и вишње била би угрожена. Већина малине и вишње рода 2023. године остала би неускладиштена на одговарајући начин, што би довело до пропадања робе и великих финансијских губитака за произвођаче који су у производњу уложили извесна финансијска средства (агротехничке мере, радна снага, механизација). Са друге стране, складиштари не би могли да исплате откупљену робу из 2022. године, нити да откупе нову робу из рода 2023. године. што би угрозило њихово пословање, а није искључено да би дошло и до пропадања и гашења малих и средњих привредних субјеката који у глобалу чине 99% српске привреде, учествују у БДП са 57,7 одсто и запошљавају преко 65 одсто запослених у нефинансијском сектору. Када је конкретно реч о малим и средњим складиштарима потребно је нагласити да су они уско повезани са произвођачима и да чине значајну карику у тржишном ланцу од произвођача до крајњег потрошача.

Генерално посматрано, предложене промене доприносе ефективнијој и ефикаснијој подршци малим и средњим складиштарима како би превазишли своје проблеме и одржали пословање на постојећем нивоу, а у једно и произвођачима малине и вишње како би ову производну годину завршили са што мањим губицима.

2. **Да ли су, поред регулаторних мера, идентификоване и друге опције за постизање жељене промене и анализирани њихови потенцијални ефекти?**

Разматране су и друге мере, али се у периоду консултација са малим и средњим складиштарима и произвођачима малине и вишње дошло до закључка да би овакав вид

помоћи дао најбољи резултат у најкраћем временском периоду. Било која друга врста подршке подразумевала би или измене законског оквира или издвајање значајнијих буџетских средстава.

Разматрана је мера забране увоза малине и вишње која не би дала резултате с обзиром да смо извозно орејентисани и да је увоз ових пољопривредних производа веома мали. Према подацима Републичког завода за статистику у 2022. години увезено је свега 4,4 хиљаде тона малине и 1,5 хиљада тона вишње. Поред тога овакве мере представљају кршење међународних споразума, а пре свега Споразума о стабилизацији и прикључивању ЕУ и као таква одмах је одбачена.

3. Да ли су, поред рестриктивних мера (забране, ограничења, санкције и слично) испитане и подстицајне мере за постизање посебног циља?

Подстицајне мере дефинисане Законом о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју („Службни гласник РС“ , бр. 10/13, 142/14, 103/15, 101/16, 35/23) не могу се применити у овом случају јер не предвиђају помоћ у кризним ситуацијама као што је ова.

У овом случају ради се о мери финансијске помоћи, која је по свом карактеру најсличнија мерама државне помоћи. Република Србија у овом тренутку нема законски основ за доделу државне помоћи у области пољопривреде и рибарства али није ни у обавези да има успостављене механизме за државну помоћ у пољопривреди до приступања ЕУ, тако да је, у овом тренутку једини начин да се реагује преко механизма који се односе на интервенције на унутрашњем тржишту, како би се успоставила равнотежа на домаћем тржишту свежег и прерађеног воћа и поврћа.

4. Да ли су у оквиру разматраних опција идентификоване институционално управљачко организационе мере које је неопходно спровести да би се постигли посебни циљеви?

Не

5. Да ли се промена може постићи кроз спровођење информативно-едукативних мера?

Не може.

Спровођење информативно-едукативних мера не би дало жељени ефекат, с обзиром да је већ дошло до поремећаја на тржишту и да тај поремећај није изазван неинформисаношћу наших произвођача и складиштара већ поремећајима на глобалном тржишту.

6. Да ли циљне групе и друге заинтересоване стране из цивилног и приватног сектора могу да буду укључене у процес спровођења јавне политике, односно прописа или се проблем може решити искључиво интервенцијом јавног сектора?

У овом случају неопходна је интервенција јавног сектора са обзиром да нагомилане проблеме није могуће првазићи на други начин.

Министарство пољопривреде шумарства и водопривреде континуирано одржава састанке са произвођачима, удружењима, откупљивачима, извозницима и државним институцијама почев од фебруара 2023. године.

Од почетка године представници министарства присуствовали су низу састанака са пољопривредним произвођачима малине покушавајући да реше нагомилане проблеме и да саслушају њихове предлоге.

У преговоре је укључена и Привредна коморе Србије као и власници хладњача „Sweet Home“, Sirogojno Company, Lukowa, Master Fruit и Stanić d.o.o. али решења није било.

7. Да ли постоје расположиви, односно потенцијални ресурси за спровођење идентификованих опција?

Носилац активности за спровођење ове мера је министарство надлежно за послове пољопривреде – Управа за аграрна плаћања као Банка Поштанске штедионице са којом министарство надлежно за послове пољопривреде закључује уговор којим ближе уређују међусобна права и обавезе у вези са спровођењем ове уредбе.

Банка Поштанске штедионице поседује капацитете за утврђује испуњености услова за одобрење кредита и по пријему обавештења од стране овог министарства, закључује уговор о кредиту са корисником кредита.

После пуштања кредита у течај, Банка Поштанске штедионице подноси овом министарству захтев за субвенцију дела камате.

Министарство Банци Поштанске штедионице уплаћује средства на име субвенционисаног дела камате у складу са овом уредбом, у једнократном износу, у року од 30 дана од дана пријема захтева за субвенцију дела камате која су обезбеђена су Законом о буџету Републике Србије за 2023. годину („Службени гласник РС”, број 138/22), у оквиру Раздела 24 – Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде, Глава 24.6 – Управа за аграрна плаћања, Програм 0103 – Подстицаји у пољопривреди и руралном развоју, Функција 420 – Пољопривреда, шумарство, лов и риболов, Програмска активност/пројекат 0007 – Правила и мере уређења тржишта, Економска класификација 451 – Субвенције јавним нефинансијским предузећима и организацијама у износу од 10.000.000 динара.

Надзор над спровођењем ове уредбе врши ово министарство, преко пољопривредног инспектора.

8. Која опција је изабрана за спровођење и на основу чега је процењено да ће се том опцијом постићи жељена промена и остварење утврђених циљева?

Током израде уредбе, у обзир су узете три опције: 1) наставак примене тренутно важећих решења (status quo опција); 2) забрана увоза и 3) спровођење ванредне интервенте мере.

Изабрана опција је спровођење ванредне интервенте мере, пре свега зато што би доношење новог законског оквира којим би се регулисала област државне помоћи у пољопривреди изискивало превише времена и ресурса са којима тренутно не располажемо. Рестриктивне мере са друге стране предствљају кршење међународног права као и обавеза преузетих потисивањем више трговинских споразума.

КЉУЧНА ПИТАЊА ЗА АНАЛИЗУ ФИНАНСИЈСКИХ ЕФЕКТА (ПРИЛОГ 5):

- 1. Какве ће ефекте изабрана опција имати на јавне приходе и расходе у средњем и дугом року?**

Ова мера представља ванредну интервенту меру, тренутног је карактера и не може да има финансијске ефекте на јавне приходе и расходе у средњем и дугом року.

- 2. Да ли је финансијске ресурсе за спровођење изабране опције потребно обезбедити у буџету, или из других извора финансирања и којих?**

Средства за мере уређења тржишта пољопривредних производа су обезбеђена Законом о буџету Републике Србије за 2023. годину („Службени гласник РС”, број 138/22), у оквиру Раздела 24 – Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде, Глава 24.6 – Управа за аграрна плаћања, Програм 0103 – Подстицаји у пољопривреди и руралном развоју, Функција 420 – Пољопривреда, шумарство, лов и риболов, Програмска активност/пројекат 0007 – Правила и мере уређења тржишта, Економска класификација 451 – Субвенције јавним нефинансијским предузећима и организацијама у износу од 10.000.000 динара.

- 3. Како ће спровођење изабране опције утицати на међународне финансијске обавезе?**

Спровођење изабране опције нема негативних ефеката на међународне финансијске обавезе. Средства су обезбеђена у буџету Републике Србије, без задуживања на тржишту капитала.

- 4. Колики су процењени трошкови увођења промена који проистичу из спровођења изабране опције (оснивање нових институција, реструктурирање постојећих институција и обука државних службеника) исказани у категоријама капиталних трошкова, текућих трошкова и зарада?**

Нама трошкова за увођења промена који проистичу из спровођења изабране опције (оснивање нових институција, реструктурирање постојећих институција и обука државних службеника)

- 5. Да ли је могуће финансирати расходе изабране опције кроз редистрибуцију постојећих средстава?**

Спровођење изабране опције не подразумева алокацију постојећих финансијских средстава.

- 6. Какви ће бити ефекти спровођења изабране опције на расходе других институција?**

Нема

КЉУЧНА ПИТАЊА ЗА АНАЛИЗУ ЕКОНОМСКИХ ЕФЕКТА (ПРИЛОГ 6):

- 1. Које трошкове и користи (материјалне и нематеријалне) ће изабрана опција проузроковати привреди, појединој грани, односно одређеној категорији привредних субјеката?**

Потенцијални корисници мере садржане у овој уредби у највећој мери су мали и средњи складиштари, уписани у одговарајуће регистре. Ови потенцијални корисници неће имати никакве додатне трошкове, с обзиром да већ послују у оквиру одређене привредне делатности, односно већ испуњавају прописане законске услове, те изабрана опција не намеће додатне трошкове корисницима.

С друге стране, изабрана опција имаће директан утицај на повећање прихода и стабилност дохотка корисника ове мере с обзиром да је реч о кредитној подршци.

2. Да ли изабрана опција утиче на конкурентност привредних субјеката на домаћем и иностраном тржишту (укључујући и ефекте на конкурентност цена) и на који начин?

Изабрана опција директно утиче на унапређење конкурентности привредних субјеката на домаћем и иностраном тржишту. Достижање свих посебних циљева у мањој или већој мери доприноси унапређењу конкурентности пољопривредних произвођача и прерађивача на домаћем и иностраном тржишту, уз претпоставку релативне стабилности тржишта у средњем року.

3. Да ли изабране опције утичу на услове конкуренције и на који начин?

Ова мера подршке усмерена је испуњењу посебног циља 1, и директно доприноси стабилизацији цене коштања производа, што утиче на унапређење ценовне конкурентности произвођача – корисника подршке, с обзиром да финансијска подршка утиче на повећање маргине профита и могућност пласмана по уобичајеној цени.

Односно доношењем ове уредбе настоји се ублажити последице које имају значајан ефекат на стабилност дохотка произвођача малине и вишње, као и на ланац откупа, прераде и пласмана ових производа што са друге стране оставља последице на квалитет живота у руралним подручјима и повећава могућност појаве сиромаштва.

4. Да ли изабрана опција утиче на трансфер технологије и/или примену техничко-технолошких, организационих и пословних иновација и на који начин?

Не

5. Да ли изабрана опција утиче на друштвено богатство и његову расподелу и на који начин?

Изабрана опција нема директан утицај на увећање друштвеног богатства, нити његову расподелу, али посредно доприноси побољшању услова пословања и квалитету живота у руралним подручјима.

6. Какве ће ефекте изабрана опција имати на квалитет и статус радне снаге (права, обавезе и одговорности), као и права, обавезе и одговорности послодавца?

Нема ефеката

КЉУЧНА ПИТАЊА ЗА АНАЛИЗУ ЕФЕКТА НА ДРУШТВО (ПРИЛОГ 7):

1. Колике трошкове и користи (материјалне и нематеријалне) ће изабрана опција проузроковати грађанима?

Изабрана опција неће проузроковати материјалне и нематеријалне трошкове грађанима. Ванреде интервенте мере примењују се у случају кризе или потенцијалне кризе чиме се омогућава држави да праворемено делује у преиоду велике неравнотеже на тржишту која није могла да се предвиди.

2. **Да ли ће ефекти реализације изабране опције штетно утицати на неку специфичну групу популације и да ли ће то негативно утицати на успешно спровођење те опције, као и које мере треба предузети да би се ови ризици свели на минимум?**

Изабрана опција неће штетно утицати ни на једну специфичну групу популације.

3. **На које друштвене групе, а посебно на које осетљиве друштвене групе, би утицале мере изабране опције и како би се тај утицај огледао (пре свега на сиромашне и социјално искључене појединце и групе, као што су особе са инвалидитетом, деца, млади, жене, старији преко 65 година, припадници ромске националне мањине, необразовани, незапослени, избегла и интерно расељена лица и становништво руралних средина и друге осетљиве друштвене групе)?**

Изабрана опција нема директан посебан утицај на осетљиве друштвене групе, али посредно утиче на рурална подручја која су по свој структури насељена сиромашнијим слојем становништва.

4. **Да ли би и на који начин изабрана опција утицала на тржиште рада и запошљавање, као и на услове за рад (нпр. промене у стопама запослености, отпуштање технолошких вишкова, укинута или новоформирана радна места, постојећа права и обавезе радника, потребе за преквалификацијама или додатним обукама које намеће тржиште рада, родну равноправност, рањиве групе и облике њиховог запошљавања и слично)?**

Мере садржане у уредби делују на тржиште рада и запошљавање, имајући у виду да би изостанак реакције државе у тренутној ситуацији изазвао затварање једног броја малих и средњих привредних субјеката односно хладњачара. Такође би дошло до крчења производних засада малине услед недостатака финансијских средства за спровођење неопходних агротехничких мера што би довело до губитака радних места на пољопривредним газдинствима и касније до смањења потребе за сезонском радном снагом.

5. **Да ли изабране опције омогућавају равноправан третман, или доводе до директне или индиректне дискриминације различитих категорија лица (нпр. на основу националне припадности, етничког порекла, језика, пола, родног идентитета, инвалидитета, старосне доби, сексуалне оријентације, брачног статуса или других личних својстава)?**

Не

6. **Да ли би изабрана опција могла да утиче на цене роба и услуга и животни стандард становништва, на који начин и у којем обиму?**

Ова мера има директан позитиван утицај на цене пољопривредних производа, с обзиром да стабилизује пад цена и успоставља равнотежу на тржишту пољопривредних производа и самим тим утиче на очување животног стандарда становништва.

7. Да ли би се реализацијом изабраних опција позитивно утицало на промену социјалне ситуације у неком одређеном региону или округу и на који начин?

Производња малине и вишње најинтензивнија је у Западној и Јужној Србији које су препознате као подручја са отежаним условима рада у пољопривреди.

8. Да ли би се реализацијом изабране опције утицало на промене у финансирању, квалитету или доступности система социјалне заштите, здравственог система или система образовања, посебно у смислу једнаког приступа услугама и правима за осетљиве групе и на који начин?

Уредба нема утицаја на промене у финансирању, квалитету или доступности система социјалне заштите, здравственог система или система образовања становништва.

КЉУЧНА ПИТАЊА ЗА АНАЛИЗУ ЕФЕКТА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ (ПРИЛОГ 8):

1. Да ли изабрана опција утиче и у којем обиму утиче на животну средину, укључујући ефекте на квалитет воде, ваздуха и земљишта, квалитет хране, урбану екологију и управљање отпадом, сировине, енергетску ефикасност и обновљиве изворе енергије?
2. Да ли изабрана опција утиче на квалитет и структуру екосистема, укључујући и интегритет и биодиверзитет екосистема, као и флору и фауну?
3. Да ли изабрана опција утиче на здравље људи?
4. Да ли изабрана опција представља ризик по животну средину и здравље људи и да ли се допунским мерама може утицати на смањење тих ризика?
5. Да ли изабрана опција утиче на заштиту и коришћење земљишта у складу са прописима који уређују предметну област?

Доношење ове Уредбе и спровођење изабране опције нама утицаја на животну средину.

КЉУЧНА ПИТАЊА ЗА АНАЛИЗУ УПРАВЉАЧКИХ ЕФЕКТА (ПРИЛОГ 9):

1. Да ли се изабраном опцијом уводе организационе, управљачке или институционалне промене и које су то промене?

Не

2. Да ли постојећа јавна управа има капацитет за спровођење изабране опције (укључујући и квалитет и квантитет расположивих капацитета) и да ли је потребно предузети одређене мере за побољшање тих капацитета?

Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде има обезбеђене капаците за спровођење ове уредбе и није неопходно додатно запошљавање.

3. **Да ли је за реализацију изабране опције било потребно извршити реструктурирање постојећег државног органа, односно другог субјекта јавног сектора (нпр. проширење, укидање, промене функција/хијерархије, унапређење техничких и људских капацитета и сл.) и у којем временском периоду је то потребно спровести?**

Не

4. **Да ли је изабрана опција у сагласности са важећим прописима, међународним споразумима и усвојеним документима јавних политика?**

Ова уредбе може се довести у везу са Уговором о функционисању Европске уније, и то са Главом III. Пољопривреда и рибарство чл. 42. и 43., а са којима није у сагласности. Наиме, национално законодавство Републике Србије не подлеже правилима утврђеним за оснивање и функционисање унутрашњег тржишта држава чланица Европске уније и оснивање организације пољопривредних тржишта Европске уније. Поменути одредбама Уговора о функционисању Европске уније уређује се унутрашње тржиште пољопривредних производа СМО (Common Market Organisation) и политика подстицаја из ЗПП (Заједничка пољопривредна политика) из које су искључене државе нечланице, па тиме и Република Србија.

Уредба се доноси на основу Закона о уређењу тржишта пољопривредних производа који се базира на Стратегији пољопривреде и руралног развоја 2014-2024. године из које су и преузети општи циљеви закона.

6. раст производње и стабилност дохотка произвођача;
7. раст конкурентности уз прилагођавање захтевима домаћег и иностраног тржишта и техничко-технолошко унапређење сектора пољопривреде;
8. одрживо управљање ресурсима и заштита животне средине;
9. унапређење квалитета живота у руралним подручјима и смањење сиромаштва;
10. ефикасно управљање јавним политикама и унапређење институционалног оквира развоја пољопривреде и руралних средина.

Као резултат анализе стања и сагледаних унутрашњих и спољашњих изазова, Стратегијом су утврђени следећи секторски приоритети:

- 6) стабилизација прихода у пољопривреди;
- 7) повећано финансирање пољопривреде и руралног развоја и управљање ризицима;
- 8) развој трговинских ланаца и логистичка подршка сектора;
- 9) диверзификација руралне економије;
- 10) побољшање квалитета и безбедности производа.

5. **Да ли изабрана опција утиче на владавину права и безбедност?**

Изабрана опција не утиче на владавину права и безбедност.

6. **Да ли изабрана опција утиче на одговорност и транспарентност рада јавне управе и на који начин?**

Ова уредба резултат је консултација са заинтересованим странама и представља одговор на захтеве пољопривредних произвођача и прерађивача. Спроводи се преко банке и потпуно је транспарентна.

- 7. Које додатне мере треба спровести и колико времена ће бити потребно да се спроведе изабрана опција и обезбеди њено касније доследно спровођење, односно њена одрживост?**

Неопходно је закључити Уговор о регулисању међусобних права и обавеза између Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде и Банке Поштанска штедионица, акционарско друштво, Београд. Све припремне радње за закључивање Уговора су спроведене, те ће се потписивању Уговора приступити одмах након усвајања ове уредбе.

КЉУЧНА ПИТАЊА ЗА АНАЛИЗУ РИЗИКА (ПРИЛОГ 10):

- 1. Да ли је за спровођење изабране опције обезбеђена подршка свих кључних заинтересованих страна и циљних група? Да ли је спровођење изабране опције приоритет за доносиоце одлука у наредном периоду (Народну скупштину, Владу, државне органе и слично)?**

Ова уредба доноси се у складу са Закључком Владе бр.420-4840/2023 од 1. јуна 2023. године

- 2. Да ли су обезбеђена финансијска средства за спровођење изабране опције? Да ли је за спровођење изабране опције обезбеђено довољно времена за спровођење поступка јавне набавке уколико је она потребна?**

Средства за мере уређења тржишта пољопривредних производа су обезбеђена Законом о буџету Републике Србије за 2023. годину („Службени гласник РС”, број 138/22), у оквиру Раздела 24 – Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде, Глава 24.6 – Управа за аграрна плаћања, Програм 0103 – Подстицаји у пољопривреди и руралном развоју, Функција 420 – Пољопривреда, шумарство, лов и риболов, Програмска активност/пројекат 0007 – Правила и мере уређења тржишта, Економска класификација 451 – Субвенције јавним нефинансијским предузећима и организацијама у износу од 10.000.000 динара.

Није потребно спровођење поступка јавне набавке.

- 3. Да ли постоји још неки ризик за спровођење изабране опције?**

Не